

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
КАФЕДРА «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО ЕСТРАДИ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС ЗВУКОРЕЖИСУРА**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Звукорежисура»
Статус дисципліни	Обов'язкова

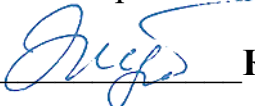
Київ – 2023р.

Робоча програма навчальної дисципліни «**Спеціальний клас звукорежисура**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «**Звукорежисура**»

Розробник: **Овсянніков В. Г.** - кандидат мистецтвознавства, старший викладач, викладач фахових музичних дисциплін.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри **Карпенко-Боднарук Ж.Л.**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 19	Рік підготовки: 1, 2, 3, 4	
Загальна кількість годин – 570		
Кількість модулів – 8	Семестр: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 – 6 семестри – 3 год., 7 – 8 семестри – 2 год.	Індивідуальні:	
	352	100
Форма підсумкового контролю: Іспит 2,4,6,8; Диференційований залік 1,3,5,7 Дипломна робота Атестаційний комплексний іспит	Самостійна робота:	
	218	470

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних та практичних знань в області звукорежисури, знань сучасних тенденцій в ракурсі звукотехнічного обладнання, вмінням його використовувати у організації та проведенні концертних заходів та набуття студентами творчих, організаційних навичок, що сприяють комплексному формуванню загальних, професійних компетенцій з концертної та студійної звукорежисури.

Предмет навчальної дисципліни - звукотехнічна апаратура і обладнання в концертній діяльності, як комплекс теоретико-практичних знань, що використовуються звукорежисером у творчій діяльності й формуванні ним мистецького продукту, твору мистецтва тощо (у концертному звукозаписі або звуковому оформленні концертної діяльності).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Спеціальний клас звукорежисура» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: (ЗК – загальні компетентності; СК – спеціальні компетентності)

Компетентності	шифр
Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК 1
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 2
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК 3

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗК 4
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ЗК 5
Навички міжособистісної взаємодії.	ЗК 6
Здатність бути критичним і самокритичним.	ЗК 7
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 8
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ЗК 9
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ЗК 10
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ЗК 11
Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	ЗК 13
Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	ЗК 14
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК 15
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ЗК 16
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК 17
Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	СК 4
Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	СК 6
Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	СК 9
Здатність оперувати професійною термінологією.	СК 11
Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	СК 12
Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	СК 13
Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.	СК 14
Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.	СК 15

Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК 16

Завдання дисципліни: формування у студентів комплексу науково методичних знань і практичних прийомів роботи зі звукопідсилювальною технікою, засобами запису та відтворення звуку; професійна підготовка бакалавра в галузі звукорежисури музично-виховних шкільних заходів, оволодіння специфікою роботи із звукопідсилювальною апаратурою, уміннями обрати необхідну конфігурацію техніки, навички роботи студії звукозапису, формування готовності до роботи із звуковою технікою під час музично-театральних заходів; ознайомлення із сучасними вітчизняними і зарубіжними технологіями та використання технічних засобів в освітньому процесі; вивчення елементів музичної мови та способів їх апаратної обробки; набуття навичок та досвіду роботи з технічними засобами, їх добору та комплектації у відповідності до музичного жанру та форм нотного викладу; виховання музичного смаку, активної позиції в оцінці явищ мистецтва, аналітичних навичок у співставленні традиційного виконання музичних творів та їх технічного відтворення сучасною апаратурою.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний клас звукорежисура» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 20 Основи електроакустики

ОК 21 Концертна та театральна звукорежисура

ОК 22 Спеціальний клас за видами.

ОК 27 Режисура естради

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура» вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний клас звукорежисура» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив	ПРН 7

розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Спеціальний клас звукорежисура**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Після опанування навчальної дисципліни «Спеціальний клас звукорежисура» студенти повинні:

знати:

- особливості слухового сприйняття;
- принципи монтажу звуку;
- головні засоби звукової виразності;
- знання технологічних і творчих особливостей роботи звукорежисера;
- знання історії та теорії звукорежисури і специфіки формування концертних заходів;
- знання технічних характеристик, сценічних засобів виразності, стильових форм у контексті популярної музичної культури;
- знання у плануванні та створенні звукової партитури заходу та специфіки технічного плану концерту;
- знання видів, типів звукового обладнання;
- знання професійної термінології звукорежисури;
- предмет дисципліни, його структуру, категоріальний апарат.

вміти:

- розв’язувати складні непередбачувані завдання і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосовувати інноваційні підходи;
- здатність генерувати ідеї (креативність);
- формувати звуковий баланс;
- планомірно підключати елементи звукового обладнання;
- користуватися мішерними пультами та акустичними системами;
- аналізувати принципи застосування та методи управління сучасного звукового обладнання.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу під час проведення лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять тощо.

Модульний (проміжний) контроль - це оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу блоків змістових модулів, винесених на цей контрольний захід.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи студентів протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Студент повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння студентів орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

5.2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів: публічна демонстрація, що пов'язана з тим чи іншим видом виконання сольної / ансамблевої програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Особливим видом поточного контролю є колоквиум, підсумковий контроль за змістовими модулями, контроль на аудиторних заняттях, усного опитування виступів студентів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, контрольного прослуховування.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення студентом проблематики завершеної частини навчальної дисципліни, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля, як правило, у формі:

- фронтального опитування,
- виконання індивідуальних завдань,
- розв'язання практичних ситуацій.
- демонстрування знань з навчальних дисциплін циклу професійної підготовки.

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми навчальної дисципліни й доводяться до відома студентів на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень студента за семестр, що здійснюється у формі заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Диференційований залік – студент вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні оцінки за кожний змістовний модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Екзамен – це форма модульного контролю рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з навчальної дисципліни. Основна мета екзаменів – встановлення дійсного змісту знань студентів за обсягом,

якістю і глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Позитивну оцінку за поточну роботу студент може одержати лише за умови належного відвідування навчальних занять та виконання всіх видів завдань, винесених на поточний контроль.

Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквіуму);
- презентація результатів навчання;
- усний або письмовий аналіз програмних результатів навчання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно

	вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми. **1 бал** - отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали - отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал - отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали - нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал - отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Складання словника основних термінів, що визначені програмою курсу (за темами):

Програмою курсу визначено перелік ключових термінів, що розкривають зміст кожної теми. Словник основних термінів складається з кожної теми на останніх сторінках опорного конспекту лекцій.

4 бали - нараховуються студентам, які не лише склали повний перелік визначених термінів з конкретної теми, а й можуть вільно розтлумачити їх зміст. **2 бали** - нараховуються студентам, які склали неповний перелік визначених термінів з конкретної теми і не можуть їх розтлумачити без конспекту.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та

положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен студент повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ студенти записують основні тези заняття та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи заняття та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

4 бали - нараховуються студентам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

2 бали - нараховується студентам, які опрацювали лише окремі питання заняття і не достатньо вільно володіють її змістом.

Підготовка творчих завдань (есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену робочою програмою. Головна мета есе – це самостійне викладення студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

4 бали - отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки

2 бали - отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

МОДУЛЬ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

МОДУЛЬ 1-8						ОКЛ	Письмова контрольна робота або тестування	С. р.	МК	всього
Т		Т		Т						
Есе	теми	ПЗ	теми	Д	теми					
5	10	5	10	5	10	5	10	10	30	100

T1, T2 ... T7 – теми занять, Е (есе) – 1x2=10,

Д (дайджест) – 1x2=10,

ПЗ (практичне завдання) – 1x2=10,

ОКЛ (опорний конспект лекцій, словник) – (задовільно – 3, добре – 4,

відмінно – 5),

С.р. (самостійна робота) - $1 \times 2 = 20$,

Мод. контроль (модульний контроль) - (нульові знання – 1, задовільно – 4, добре – 7, відмінно – 10) $1 \times 3 = 30$. Іспит (Залік) – $1 \times 1 = 10$.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1-8	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Есе	2	10
Дайджест	2	10
Практичне завдання	2	10
Опорний конспект лекцій, словник	1	5
Самостійна робота	3	25
Модульна контрольна робота	3	30
Іспит (залік)	1	10
Разом		100

Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний (семестровий) контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторної письмової контрольної роботи або комп'ютерного тестування.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, проміжний та підсумковий контроль з подальшим переведенням в національну та 100 бальну шкалу.

Критерії семестрового оцінювання знань студентів

бали модульного контролю знань	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
		Національна 5 – ти бальна шкала	
		5 (відмінно)	

26-30	100 - 90 А	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
4 (добре)			
21-25	82 – 29 В	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
17-20	75 – 81 С		
3 (задовільно)			
12-16	64 – 74 D	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
7-11	60 – 63 Е		
2 (не задовільно)			
4-6	35 – 59 FX	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки студент не володіє навчальним матеріалом	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача
0-3	0 – 34 F		

Відвідування є важливим компонентом курсу з огляду на складність дисципліни, яка вивчається на 1 курсі, коли студент ще не вповні володіє всім обсягом потрібної його контекстної інформації. За умови дистанційного навчання важлива присутність студента під час онлайн-зустрічей у Google-Meet та регулярне виконання завдань у Google-classroom.

Запізнення на фахові заняття є не припустимими. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить

комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання роботи студентів можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви у письмовій формі.

Умови допуску до підсумкового екзамену:

- Відсутність заборгованості з практичних занять;
- Позитивні бали за практичні та самостійні роботи.

Атестація здійснюється у формі:

- публічного захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи бакалавра;
- комплексного атестаційного екзамену.

Кваліфікаційна (дипломна) робота бакалавра відповідно до «Положення про кваліфікаційну роботу студента Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського» кафедра «Музичне мистецтво естради» виконується за формами, що відповідають ступеню та освітньо-кваліфікаційному рівню вищої освіти. Робота містить в собі розв'язання складної спеціалізованої задачі, або практичної проблеми в галузі звукорежисури, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та визначає практичну готовність здобувача до здійснення концертної та студійної діяльності. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, списування та фальсифікації.

Захист кваліфікаційної (дипломної) роботи бакалавра відбувається відкрито і публічно та складається з усної доповіді (до 10 хвилин) та/або мультимедійної презентації.

Атестаційний екзамен є комплексним і передбачає перевірку теоретичних знань зі спеціальності звукорежисура, музично-звукового оформлення, основи електроакустики та опанування здобувачем компетентностями, необхідними для здійснення концертної та студійної діяльності у сфері музичного мистецтва естради.

Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на атестації, можуть вільно здійснювати аудіо та /або відеофіксацію процесу атестації.

На підставі рішення атестаційної комісії особі, яка успішно виконала освітню програму на першому рівні вищої освіти, присуджується ступінь бакалавра та присвоюється відповідна кваліфікація.

Атестація завершується отриманням диплому встановленого зразка про присудження здобувачеві ступеня бакалавра із присвоєнням освітньої кваліфікації: «Бакалавр музичного мистецтва» та професійних кваліфікацій.

Кваліфікаційна дипломна робота

Мета написання кваліфікаційної дипломної роботи – це закріплення студентом знань, отриманих в ході навчального процесу з пройденого предмету. Завдяки дипломній роботі, викладачеві легше перевірити якість отриманих студентом знань і здатність застосовувати ці знання до вирішення професійних завдань.

Теми дипломних кваліфікаційних робіт затверджуються на кафедрі «Музичне мистецтво», доводяться до відома студентів, де вони, як правило, вибирають вподобану тему.

Дипломна робота є обов'язковою складовою частиною процесу науково-методичної й професійної підготовки студента. Це форма самостійної творчої роботи студента. Кваліфікаційна дипломна робота перевіряє не лише теоретичну і практичну підготовку майбутнього фахівця, але і його вміння працювати з літературою, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати педагогічний та науковий досвід, вести науково-педагогічні дослідження під керівництвом викладача. Підготовка цих робіт дає можливість студентам: систематизувати здобуті теоретичні знання, перевіряти їх якість, науково і креативно мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв'язання певної педагогічної проблеми.

Дипломна робота розглядає поняття звукорежисури, історія її розвитку, основні види, історичні етапи його становлення і розвитку, особливості роботи звукорежисера в Україні, світі, проблеми організації дозвілля, трансформаційні зміни, що відбуваються у сучасному соціокультурному просторі, споживання широкого пласта естрадного мистецтва та звукорежисури.

Основними критеріями вибору теми кваліфікаційного дослідження є:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- ступінь вивчення теми;
- наявність достатньої для розкриття теми джерельної бази;
- можливість виконання теми на випусковій кафедрі;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та програмами кафедри;
- особисті наукові інтереси студента.

Обсяги кваліфікаційної (дипломної) роботи (для бакалаврів) становить – 20 - 25 сторінок. Список використаних джерел і додатки до обсягу роботи не зараховуються.

Обов'язковими структурними елементами кваліфікаційної роботи є:

Титульна сторінка роботи.

Анотація кваліфікаційної роботи бакалаврського освітнього рівня.

Зміст. Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів. Такий перелік вводиться, якщо в роботі вжита специфічна термінологія, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкується двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку. Якщо спеціальні терміни, символи, позначення і таке інше повторюється менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ включає актуальність теми, мету і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–4 сторінки.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку галузі.

Мета і завдання дослідження. Автор повинен сформулювати мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і становить його частину. Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Автор має подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах із оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також вказати публікації із теми дослідження.

Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань кваліфікаційної (дипломної) роботи. У розділах основної частини подають огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, виклад методики та основних напрямів досліджень, аналіз і узагальнення результатів досліджень. У змісті першого розділу, як правило, подаються теоретичні питання з теми кваліфікаційної (дипломної) роботи, написані з використанням літературних першоджерел. Велике значення має правильне трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальноживаними або подаватися з посиланням на їх автора. Інші розділи готуються відповідно до теми роботи і вимог, розроблених випусковою кафедрою Академії. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження. Головні вимоги до наукового викладу результатів – точність, чіткість, стислість. Кожний розділ починають з нової сторінки. У кінці кожного розділу формуються висновки із стислим викладенням наведених у розділі результатів. Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми.

Висновки подаються як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити

не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Список використаних джерел. Упорядкування матеріалу у списку використаних джерел може відбуватись за алфавітом, за порядком згадування. Кількість використаних джерел, зазвичай, може бути не менше 25 у кваліфікаційній (дипломній) роботі.

Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (інструкції, методики, опис алгоритмів дій, конспекти заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожний додаток повинно бути посилання в тексті.

Для кращого сприйняття присутніми матеріалу можлива підготовка презентації. Під час захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи студент повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті.

Оцінка за результатами захисту кваліфікаційної (дипломної) роботи виставляється після закритого її обговорення у Атестаційній (кваліфікаційній) комісії, фіксується в протоколі комісії та оголошується її головою на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї кваліфікаційної (дипломної) роботи не повинна перевищувати 30 хвилин.

Критерії оцінювання дипломної роботи :

Критерії оцінювання	Сума балів (R)	Шкала ECTS
отримує студент, робота якого оформлена відповідно до вимог; зміст курсової роботи в повному обсязі відповідає темі та визначеній меті; у роботі містяться елементи наукового пошуку в теоретичному аспекті на основі опрацювання достатньої кількості наукової літератури; практичний результат обраної теми свідчить про вміння студента систематизувати зібраний матеріал, робити узагальнюючі висновки, які відповідають завданням дослідження; студент вільно володіє спеціальними термінами, не робить граматичних помилок.	90-100	A
отримує студент робота якого оформлена відповідно до вимог; зміст курсової роботи в повному обсязі відповідає темі та визначеній меті, але є незначні недоліки методичного або стилістичного характеру. Під час захисту студент дає правильні відповіді, але недостатньо аргументовані.	82-89	B
	74-81	C
отримує студент, курсова робота якого розкриває теоретичні питання недостатньо повно, містить необґрунтований емпіричний матеріал, неадекватно застосовані методики дослідження, відсутність інтерпретації результатів методик, аналіз зроблено поверхнево; висновки фрагментарні, не відповідають завданням дослідження, робота оформлена неохайно.	64-73	D
	60-63	E

виставляють студенту, якщо курсова робота виконана не в повному обсязі та з відхиленнями від завдання; оформлена без врахування визначених вимог; мають місце суттєві помилки; студент слабо володіє мовою викладу матеріалу.	35-59	FX
	0-34	F

Атестація випускників освітньої програми «Звукорежисура» здійснюється атестаційною (кваліфікаційною) комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до «Положення про атестаційну (кваліфікаційну) комісію».

Атестація здійснюється у формі:

- публічного захисту /демонстрації кваліфікаційної роботи
- атестаційного екзамену.

Атестаційний екзамен.

Атестаційний екзамен є комплексним і передбачає перевірку теоретичних знань зі спеціальності, музично-звукового оформлення, мультимедійних технологій, комп'ютерного аранжування та опанування здобувачем компетентностями, необхідними для здійснення концертної та студійної діяльності у сфері музичного мистецтва естради для ОПП «Звукорежисура».

Підсумкову оцінку комплексного кваліфікаційного екзамену визначають як середню з позитивних оцінок за кожний вид (компоненту) тестових завдань.

Виконання всіх завдань з комплексного іспиту є обов'язковим. Оцінювання якості виконання екзаменаційних завдань тестового контролю знань студентів може здійснюватися за допомогою коефіцієнту засвоєння: $K = N / P$, де N – правильно виконані істотні операції рішення (відповіді); P – загальна кількість визначених істотних операцій еталону рішення (відповіді).

Оцінювання результатів захисту комплексного кваліфікаційного екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Академії системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS:

Шкала оцінювання

Критерії оцінювання	Сума балів (R)	Шкала ECTS
Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику. Здобувач демонструє високий технічний рівень, розвинуте музичне мислення, розуміння стилістичних особливостей творів. Програма виконана на дуже високому художньому рівні і повністю відповідає атестаційним вимогам.	90-100	A
Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача. Концертна програма виконана на високому художньому рівні, проте здобувач виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.	82-89	B

Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача. Здобувач демонструє добрі виконавсько- професійні навички та уміння, але допускає деякі неточності у виконання музичного тексту, виявляє хиби у відчутті форми, відтворенні художнього образу.	74-81	C
Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	64-73	D
Здобувач виявив у цілому достатній рівень виконавсько-технічної майстерності, але допускає неточності у виконання музичного тексту, виявляє хиби у відчутті форми, відтворенні художнього образу.	60-63	E
Здобувач продемонстрував у цілому достатній рівень виконавсько-технічної майстерності, але в наявності недоліки обмежених виконавських можливостей та розвитку музичного мислення.	35-59	FX
Здобувач продемонстрував недостатній рівень виконавсько-технічної майстерності. Програма з фаху за рівнем складності не відповідає вимогам, є помітні текстові неточності та хиби виконавського втілення музичного тексту твору	0-34	F

Здобувач, що одержав на атестаційному іспиті незадовільну оцінку, відраховується з Академії і лише після поновлення допускається до повторного складання екзамену в наступному році.

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час атестаційного іспиту, має право звернутися до апеляційної комісії у день оголошення результатів оцінювання.

Апеляція має бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного дня після її подання. Здобувач вищої освіти, який подав апеляцію, має право бути присутнім при розгляді своєї заяви.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1.

Тема 1-3. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.

Фізичні характеристики звуку. Звукова хвиля. Види звукових хвиль. Частота звуку. Амплітуда звукової хвилі. Фази звукової хвилі. Фізіологія слуху. Особливості сприйняття музики. Властивості звуку: частота, гучність.

Тема 4-6. Основи стереофонії.

Звукова панорама. Фонограма відрізняється від оригінального образу розміром, об'ємною побудовою, балансом звуків. Головна причина різниці у сприйнятті між «живим» та «відтвореним» звуком криється в особливостях локалізації людиною джерел звука. За цієї причини для розуміння процесу перетворення акустичного звуку в електроакустичний не обійтися без з'ясування

природи здібності людини орієнтуватися у просторі за допомогою слуху.

Теорія, що описує властивості слуху, поділяється на дві частини. В першій аналізуються особливості моноурального сприйняття звуку. В другій бінауральне сприйняття, основане на додаванні потоків інформації від двох слухових підсистем (лівого та правого вуха). Найбільш важливими для бінаурального злиття є звуки з частотою нижче 1500 Гц.

Тема 7-9. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр. Частотна характеристика.

Звуковий тиск як і будь-який інший, звуковий тиск вимірюється в Паскалях (Па). Сила звуку. Звуковий тиск і сила звуку перебувають у квадратичній залежності. Сила звуку вимірюється у ватах/квадратний сантиметр (Вт/кв.см). Поріг чутності. Больовий поріг. Поняття децибел. Динамічний діапазон слуху. Частотний діапазон слуху. Кожен звук характеризується тембром і висотою. Точне визначення висоти тону позначають кількістю звукових коливань в секунду (частотою). Одиниця виміру частоти — герц (Гц). Частоти поділяються на чотири групи: низькі, середні-низькі, середні-високі, високі.

МОДУЛЬ 2.

Тема 10-12. Акустика. Захист від акустичних шумів. Моделювання акустики. Акустика концертних залів.

Поняття акустики. Акустика приміщень. Акустичні властивості студій звукозапису. Стоячі хвилі. Резонанс – окремий випадок стоячої хвилі. Методи боротьби з резонансом. Резонанс, у більшості випадків, явище вкрай неприємне. Тому в музично використовуваних приміщеннях з ним борються всіма можливими способами. Наприклад, ліквідують паралельні поверхні – студійні кімнати дуже часто проектуються таким чином, що всі кути мають величину понад 90 градусів.

Важливу роль у проектуванні концертних залів займає рівень реверберації, від нього залежить принцип за яким відбуватиметься інсталяція звукового обладнання та деталізація звучання музичних інструментів під час концертів.

Тема 13-15. Підсилювачі. Техніка безпеки при роботі із звуковим обладнанням.

Техніка безпеки при роботі з електрообладнанням. Види підсилювачів. Потужність.

Підсилювачі класу А. Найпростішим і якісним є підсилювач, реалізований за схемою емітерного повторювача. Такі схеми називають підсилювачами класу А. Їх особливістю є те, що струм спокою (струм при відсутності вхідного сигналу) повинен бути, принаймні, таким же великим, як максимальний вихідний струм при пікових значеннях сигналу. В результаті, схема в стані спокою розсіює значну потужність.

Клас В. Вони мають один серйозний недолік - не володіють температурною стабільністю. У міру того, як вихідні транзистори нагріваються, струм колектора

зростає. Це викликає виділення додаткового тепла і виникає ймовірність виникнення неконтрольованого позитивного теплового зворотного зв'язку (саморозігрів), що веде до виходу транзисторів з ладу. Навіть якщо цього не станеться, необхідно забезпечити більш надійну роботу схеми.

Клас АВ. Серед різних схемотехнічних рішень в сфері професійного театральньо-концертного звукопідсилення найбільшою популярністю користуються підсилювачі класу АВ, виконані на біполярних транзисторах, через їх економічність, досить малого рівня нелінійні спотворення і відносну простоту схемотехніку.

Клас D. Їх також називають ШІМ-підсилювачами, і це правильно, а ось називати їх «цифровими», як іноді трапляється, абсолютно неправильно. У цих підсилювачах вихідні транзистори працюють в ключовому режимі. Сигнал, посилений вихідними транзисторами, являє собою широтно-модульовані високочастотні імпульси (сотні МГц). Теоретично ККД такого підсилювача може наближатися до 100%, тому що вихідні транзистори або закриті і струму через них немає, або повністю відкриті, і струм тече в навантаження, практично не викликаючи падіння напруги на транзисторах.

Тема 16-18. Формування аудіо бібліотек. Робота з мультитреком. Методи роботи з комутацією.

Принцип формування аудіо бібліотек займає важливе місце у діяльності звукорежисера, адже кожен захід має звукове оформлення (шуми, фони, музична добірка тематичних пісень тощо). Також, важливо знати стилі музики та орієнтуватися у творчому доробку різних музичних виконавців, щоб максимально швидко і точно формувати необхідний аудіо контент у процесі підготовки до концертного заходу.

Принципи з'єднань для звукопідсилювальної техніки. Види коннекторів. Кнопка вмикання та роз'єм для підключення адаптера живлення. Входи для підключення джерел звуку.

Робота з мультитреком передбачає формування навичок балансу зведення окремих звукових доріжок інструментів у єдину палітру аранжування. Робота формує базове уявлення про устрій звукового програмного забезпечення, де саме і відбувається робота.

МОДУЛЬ 3.

Тема 19-20 Концертний комплекс. Види концертних комплексів.

Концертний комплекс – набір звукотехнічних систем, призначених для озвучування локацій під час концерту. До нього входять: пристрої прийому і обробки звуку, мікшування, підсилення і звуковідтворення, лінії управління, комутація, засоби зв'язку.

Види концертних комплексів: малий, середній, великий концертний комплекс. Концертні комплекси є різними за масштабом, складністю підключення та набором елементів обладнання, проте їх об'єднує загальна

концепція послідовної і планомірної роботи із звуковим обладнанням.

Сигнальний ланцюг концертного комплексу складається з таких ланок: джерела сигналу → сценічна коробка → мультитор → спліттер → мікшер → процесор управління гучномовцями → мультитор → підсилювачі → акустичні системи.

Тема 21. Технічний райдер. Формування технічного райдеру.

Райдер - це документ, що містить всю технічну інформацію, що має відношення до конкретного заходу, призначений для узгодження роботи щодо його забезпечення кількома фахівцями або компаніями. Жодне сучасне шоу не обходиться без технічного райдера: навіть якщо в тур їде все необхідне звукове обладнання, завжди є певні вимоги до майданчика, стосуються, наприклад, розміру сцени, характеристик конструктиву і допустимого навантаження по електроживленню. Можна сказати, що технічний райдер - це основний (і часто єдиний) документ, який використовується в івент і шоу-бізнесі для опису необхідних технічних умов проведення заходу.

Технічний райдер грає важливу роль у контексті концертних комплексів. При його формуванні необхідно враховувати такі аспекти як: схема розміщення виконавців, інформація про вхідні та вихідні канали, інформація про обладнання яке застосовуватиметься (модельний ряд, потужність).

Тема 22-23. Мікшерний пульт, як головна ланка звукового тракту. Устрій та функції мікшерного пульта.

Сучасний мікшерний пульт – це складний пристрій. Мікшерні пульти класифікуються залежно від сфери застосування (концертні, театральні, студійні, для ТБ і радіо, діджейські, побутові і професійні), залежно від кількості каналів (багатоканальні, одно-три каналні тощо.), за схемотехнікою (аналогові, цифрові, із каскадами підсилення що побудоване на вакуумних лампах тощо).

Незважаючи на різноманіття схемотехнічного рішення, ергономіки та призначення, в конструкціях всіх пультів є чимало спільних рис. Будь-який пульт містить, як мінімум, вхідні канали (ячейки) і майстер-секцію. Але цього не завжди достатньо, особливо при роботі з великим числом джерел сигналів. Тому в міру ускладнення умов роботи і були винайдені такі багато-функціональні додаткові пристрої, як підгрупи, "АУКС" (aux), розриви (insert), для багатоканального запису – особливо вхідні / вихідні лінійки-канали (inline), і багато іншого. Регулятори контролю чутливості. Індикатори піків навантаження. Еквалайзер. Панорама. Контроль рівню навантаження каналу. Виходи на підсилювач. Виходи на монітори. Вихід на навушники. Регулятор загального рівня гучності та каналні регулятори. Блок ефектів. Фантомне живлення. Індикатор рівня загальної гучності.

МОДУЛЬ 4.

Тема 24-25. Вхідні лінійки пультів: передпідсилювач, еквалайзери, комутація і допоміжні посилення сигналів. Майстер-секція.

Мікшерні пульти бувають великі і маленькі, складні і не дуже, універсальні і призначені для вирішення конкретних завдань. Однак суть завжди однакова: велике число вхідних сигналів змішуються, обробляються, перетворюються і стають сумарним звуковим сигналом, який і несе цільну інформацію про звукову картину в звуковому просторі.

На вхідні лінійки каналів надходять вхідні сигнали від мікрофонів та інших джерел. Тут здійснюється попереднє посилення сигналів, їх частотна і динамічна обробка, а також деякі інші види обробок, і розподіл на подальші пристрої.

Тема 26. Види мікшерних пультів: аналогові, цифрові, студійні, концертні, театральні, для радіомовлення.

Мікшери застосовуються у всіх сферах звукового посилення – студії звукозапису, концертне обладнання, трансляційне обладнання, радіостанції тощо. Існують мікшерні пульти з вбудованими підсилювачами потужності (т.зв. «Активні мікшери»), які підходять для компактних і мобільних звукових комплектів. Деякі професійні студійні і концертні мікшерні консолі оснащуються електронної моторикою всіх регуляторів, що дозволяє управляти ними з комп'ютера, при цьому сама консоль залишається аналоговою.

Тема 27. Підгрупи і майстер-секція мікшерних пультів.

В підгрупах здійснюється проміжне, до головного міксу, підсумовування декількох сигналів (можна усі звуки ударних з індивідуальних канальних лінійок подати спочатку на одну підгрупу, а вже з неї - на головний майстер. І гучністю всіх інструментів ударної групи керувати одним регулятором.

Аналогічно і при звукозапису - можна зібрати будь-яку групу інструментів в підгрупу, і подавати їх на запис все разом прямо з підгрупи, минаючи головний майстер, який при цьому вивільняється для інших робіт. На підгрупи зручно «завести» мікрофони, які відповідають за ділянки сцени, де знаходяться окремі колективи при змішаних концертах.

На окрему увагу заслуговують цифрові мікшерні пульти, основні переваги яких полягають в більш функціональних блоках обробки і маршрутизації, можливістю збереження всіх налаштувань в пресети, а також в набагато більш компактних розмірах.

МОДУЛЬ 5.

Тема 28. Цифрова обробка звукових сигналів.

Цифрова обробка сигналів (ЦОС) (digital signal processing) – це область обчислювальної техніки, що динамічно розвивається та охоплює як технічні, так і програмні засоби. Спорідненими областями для цифрової обробки сигналів є

теорія інформації, зокрема, теорія оптимального прийому сигналів і теорія розпізнавання образів. При цьому в першому випадку основним завданням є виділення сигналу на фоні шумів і перешкод різної фізичної природи, а в другому – автоматичне розпізнавання, тобто класифікація та ідентифікація сигналу.

При цифровій обробці використовується подання сигналів у вигляді послідовностей чисел або символів. Ціль такої обробки може полягати в оцінці характерних параметрів сигналу або в перетворенні сигналу у форму, що у деякому змісті більше зручна. Формули класичного чисельного аналізу, такі, як формули для інтерполяції, інтегрування й диференціювання, безумовно є алгоритмами цифрової обробки. Наявність швидкодіючих цифрових ЕОМ сприяє розвитку усе більше складних і раціональних алгоритмів обробки сигналів; останні ж успіхи в технології інтегральних схем обіцяють високу економічність побудови дуже складних систем цифрової обробки сигналів. Цифрова обробка сигналів застосовується в таких різних областях, як акустика, звукова локація, радіолокація, зв'язок, системи передачі даних, і багатьох інших. Цифрова обробка сигналів є альтернативою традиційній аналоговій. До її найважливіших якісних переваг відносять можливість реалізації будь-яких як завгодно складних (оптимальних) алгоритмів обробки з гарантованою і незалежною від дестабілізуючих факторів точністю; програмованість та функціональна гнучкість; можливість адаптації до сигналів що обробляються; технологічність.

Тема 29-30. Мікрофон. Призначення і види мікрофонів.

Мікрофон — це пристрій, що перетворює акустичні коливання в електричні. Він завжди є першою ланкою звукового ланцюга, тож має бути якісним і доречним за властивостями. Найуживанішими є два типи мікрофонів, що відрізняються за будовою і принципом дії, — динамічні й конденсаторні.

Студійні мікрофони - головна мета такого мікрофона це запис інструменту або голосу з мінімальними спотвореннями. Вокальні мікрофони - мікрофони для співу використовують на сцені, найчастіше мають надійну конструкцію і зручний корпус (як правило, це динамічні мікрофони). Конденсаторний мікрофон більш точно відтворює деталізацію вокалу.

Також деякі з них відрізняються вузькою спеціалізацією. Наприклад, мікрофон для бас-бочки барабана не зможе нормально записати дзвінки тарілки або духові інструменти. Окрім цих видів є Петличні та підвісні мікрофони.

Тема 31-33. Діаграма спрямованості мікрофонів. Правила поводження з мікрофонами. Частотні характеристики мікрофонів.

Діаграма спрямованості мікрофонів є важливим аспектом для вірного вибору у тій чи іншій діяльності звукорежисера.

Колова - Ловить сигнали з усіх боків, незалежно від того, де їх джерело. Чутливі до акустики приміщення (зокрема до сторонніх шумів), не дуже чутливі до звуків дихання. Під час використання на заході такий мікрофон має бути розташований максимально близько до джерела звуку.

Кардіоїда - Чутливий до звуку, що йде з одного напрямку, — вздовж осі мікрофона. Майже нечутливий до звуку, що йде ззаду. Під час використання забезпечує захист від негативного впливу акустики приміщення.

Суперкардіоїда - порівняно з кардіоїдою має попереду вузьку зону захоплення звуку. Частково захоплює звук, що йде ззаду, має дві «мертві зони» з боків.

Гіперкардіоїда - Має ще вузьку зону чутливості попереду, ніж суперкардіоїда, ширшу — ззаду, і так само дві «мертві зони» з боків. Забезпечує максимальну акустичну ізоляцію, захищає від несприятливих ефектів приміщення.

Вісімка - Одинаково чутливий до сигналів, що йдуть спереду й ззаду, нечутливий до звуків з боків. Найліпший варіант для озвучування та запису дуетів, коли виконавці розташовані навпроти одне одного.

У роботі з будь-яким видом мікрофонів слід дотримуватися декількох правил: під час заходів використовувати сполучні кабелі необхідної довжини; регулярно очищувати й дезінфікувати захисні сітки вокальних мікрофонів; зберігати та перевозити мікрофони в окремих кейсах; працюючи з радіомікрофонами тримати завжди наготові запасні елементи живлення (батареї); для однієї групи моніторів вокалу застосовувати мікрофони одного типу.

МОДУЛЬ 6.

Тема 34. Формування звукового балансу.

Принципи формування критеріїв звукового балансу- просторовість, інструменти першого-другого плану, тембральне забарвлення.

Незалежно від якості апаратури, головна мета звукорежисера під час будь-якого заходу — чистота і ясність звучання. Слід домогтися, аби у звучанні були наявні всі частоти, зокрема щоб були дзвінкі, «блискучі» високі й потужні, «жирні» низькі. У великій залі розбірливість звучання (насамперед чіткість мовлення) значно більше залежить від тембру, ніж від інтенсивності (гучності)! Звукорежисери-початківці часто збіднюють звучання, неправильно використовуючи регулятори частот, — наприклад «придушують» високі частоти так, що голос із колонок гуде. Дефект списують на погану акустику, тоді як для його виправлення досить повернути ручку регулятора тембру.

Концертні майданчики мають різні розміри, а отже різний рівень реверберації, різне поглинання на різних частотах. Тож загальне правило є таким: що нижче якість звуку, одержуваного на вході, то з меншим рівнем гучності необхідно працювати, аби зберегти комфортність звучання на виході. Більшої гучності в залі досягають, підвищуючи рівень низькочастотних компонентів у спектрі концертного звуку. А от робота просто неба є сприятливішою: вона дає можливість «розігнати» саме рівень звукового тиску до 110 дБ.

Своєю чергою, глибини звучання досягають, вводячи у звуковий мікс «просторові елементи» за допомогою таких звукових ефектів, як реверберація,

фленжер, хорус тощо.

Тема 35-36. Акустичні системи. Види акустичних систем.

Акустична система — пристрій для відтворення звуку, що складається з акустичного оформлення (корпусу) та вмонтованих у нього випромінювальних головок. Бувають: однополосні — містять одну випромінювальну головку. Не дають змоги отримати якісний звук, позаяк один випромінювач не може однаково добре відтворювати сигнали різних частот; багатополосні — містять два та більше випромінювачів, у кожного своя частотна полоса, тож звук в такій системі набагато якісніший.

Нині на ринку професійного обладнання представлена величезна кількість акустичних систем. Аби обрати оптимальні, потрібно врахувати, як використовуватимуть акустику: стаціонарно або мобільно (на виїздах); у великих чи малих приміщеннях; просто неба або лише у приміщенні.

Відповідно до мети використання необхідно буде шукати колонки, призначені «для будь-якої погоди» чи для використання лише всередині приміщення, а також активні чи пасивні.

Активна АС: Головна їх перевага — вбудований підсилювальний модуль, зручний в управлінні. Якщо говорити про активні сабвуфери — то в підсилювальний модуль вбудовується ще і кросовер, що також полегшує комутацію.

Переваги пасивної АС: проста комутація — потрібен лише один спікерний кабель; придатні для використання на вулиці, позаяк їх легко захистити від опадів; можна оптимально дібрати підсилювач і решту додаткового обладнання, а отже тонше й точніше налаштувати.

Тема 37. Типи роз'ємних з'єднань.

При підключенні апаратури, для того щоб забезпечити сумісність з'єднань входів і виходів різних пристроїв, застосовують стандартні типи роз'ємних з'єднань. Одними з найбільш часто вживаних типів з'єднань є трьох контактні з'єднувачі типу XLR або з'єднувачі типу jack.

Для підключення пасивної акустичної системи до підсилювача зазвичай використовують роз'єми типу Speakon. Активні акустичні системи зазвичай підключаються до джерела звуку за допомогою роз'ємів типу Jack 6,3мм, XLR - професійні акустичні системи.

Сполучні акустичні кабелі, як правило, комплектуються з обох сторін роз'ємами Speakon типу «тато». На підсилювачах і акустичних системах встановлені роз'єми типу «мама». Крім того, існують з'єднувачі двох кабелів, які виконані у вигляді двох роз'ємів типу «мама» в невеликій пластиковій трубі. На акустичних системах часто встановлюють два роз'єми типу «мама» - основний і вторинний, який призначається для підключення додаткових акустичних систем або сабвуферів до того ж каналу.

МОДУЛЬ 7.

Тема 38. Робота звукорежисера з живим звуком.

Робота з живим колективом зазвичай ділиться на два етапи. Це налаштування звуку (sound check) і, власне, саме концертний виступ.

Спочатку налаштовується ритм секція. Це зазвичай барабанна установка, перкусія, бас гітара, потім акомпануючі інструменти, після цього виконуючого соло інструменту, і останніми будуються лідер-вокал і бек-вокали. Кожен інструмент спочатку відбудовується окремо, після чого -Замість з іншими інструментами, причому нерідко відбуваються ситуації, коли один з попередніх інструментів доводиться відбудовувати заново через їх частотної несумісності.

Звукорежисер зобов'язаний дуже добре знати матеріал музичного колективу, з яким він працює. Знаючи матеріал, ви зможете вчасно вивести мікрофони, коли вступають бек-вокали, в потрібний момент обробити вокал або який-небудь інструмент ефектом і так далі. Під час виступу звукорежисер так само повинен стежити за знаками музикантів, якщо раптом треба додати або прибрати гучність монітора, і за технічним станом обладнання.

Тема 39. Пристрої обробки звукових сигналів.

Пристрої, які здійснюють частотну обробку звукових сигналів, поділяються на дві групи. А саме на еквалайзери та фільтри.

Еквалайзери призначені для ручного та оперативного регулювання амплітудно-частотної характеристики звукових сигналів. Окрім графічних еквалайзерів вони не мають своєї окремо заданої частоти, а також зміни які вони вносять в АЧХ сигналу стосуються збільшення або зменшення інтенсивності звучання певної області частот.

Обрізні фільтри призначені тільки для обмеження діапазону (смуги частот) звукового тракту, вони не дають можливості здійснювати підйом або завал окремих частот звукового спектру, і можуть змінювати АЧХ тільки на краях звукового діапазону.

В рамках теми розглядаються такі аспекти як:

- Види фільтрів та параметри фільтрів;
- Види еквалайзерів;
- Еквалайзери: устрій, принцип роботи;
- Типи еквалайзерів: шельфові, графічні, параметричні;
- Послідовна та паралельна конструкція еквалайзеру;
- Цифрові програмні еквалайзери;
- Сфери застосування еквалайзерів;
- Історія виникнення еквалайзеру.

Тема 40-41. Зведення звуку. Майстерінг.

Зведення - це баланс і гармонія всіх інструментів в одному треку. Мастеринг - це фінальний підгін одного або декількох треків під необхідний

рівень звучання і під необхідне джерело відтворення. Наприклад однієї і тієї ж композиції можна зробити мастеринг для альбому автора, мастеринг для збірки VA (Various Artist), де багато різних треків і всі вони звучать по різному, один голосніше, інший тихіше, в одному забагато басів, в іншому навпаки високі ріжуть вухо тощо. Мастеринг підганяє їх усіх під один рівень, що б не відчувалася сильна різниця між відтворюваними композиціями. Так само мастеринг можна зробити для кінотеатру / фільму. З огляду на багато-канальну систему, особливим чином розподілити частоти або доріжки по каналах. Для радіо, так само необхідний мастеринг, зазвичай радіо слухають в дорозі, в автомобілі, а стерео система в машинах не завжди рівномірна.

МОДУЛЬ 8.

Тема 42-43. Засоби виразності звукорежисури. Стилїстика звучання музичного твору.

Можливості сучасних апаратних й програмних пристроїв запису, мікшування й обробки звуку надає звукорежисеру і музиканту нові засоби художньої виразності та формування стилїстичних ознак-маркерів музичного твору. Існує вже достатня кількість наукових досліджень творчих можливостей звукорежисури та її звукотехнічних засобів виразності.

Звукові мистецькі технології надають можливість використовувати звукотехнічні засоби виразності (електроакустичні інструменти, синтезатори, мікшерні пульти, мікрофони й т.п.) кожному з суб'єктів творчої діяльності в музиці. Також синтез техніки, технології та мистецтва все більше проникає в науковий світ мистецтвознавства у авторських дослідженнях різного жанру і поступово утворює загальну теоретико-практичну та методологічну основу творчої діяльності людини. Не виключенням є і тема впливу творчої діяльності звукорежисера на кінцевий варіант звучання музичного твору, які торкаються як діяльності звукорежисера-музиканта так й музиканта-композитора, аранжувальника або просто музиканта-виконавця.

Тема 44. Творчо-технологічний аналіз фонокомпозиції.

Перший етап – цілісний узагальнений аналіз звукозапису музичного або аудіовізуального твору. Об'єктивний узагальнений аналіз всієї фонокомпозиції здійснюється за такими параметрами: динамічний діапазон (пік фактор та усереднене значення RMS, headroom та наявність спотворень внаслідок перемодуляції чи перевищення максимального рівня); частотний діапазон (Гц); гучність (LUFS); стереофонічність (фазокорелометр, фазскоп, вектроскоп); узагальнена амплітудно-частотна характеристика обвідної спектру (зі спадом в сторону високих частот або рівна й т.п.); а також аналіз розгорнутого двовимірного зображення спектру всього або частини аудіо фрагменту щодо наявності й позиції звукових елементів (голосів, інструментів, шумів) та їх фоноформацій, особливостей загального музичного та частотного балансу фонограми.

Суб'єктивний узагальнений аналіз всієї фонокомпозиції спирається на рекомендації, розроблені міжнародною організацією радіо і телебачення ОІРТ (англ. OIRT-Organization International Radio and Television) для можливості успішного міжнародного обміну радіо- і телевізійними програмами (І.Алдошина). Оцінка здійснюється за такими параметрами: 1) просторове враження; 2) прозорість; 3) музичний баланс; 4) тембрально-частотний баланс; 5) стереофонічний ефект (стерео враження); 6) художня виразність (виконання); 7) звукорежисерська техніка (техніка прийому звуку); 8) інструментування (аранжування); 9) перешкоди; 10) динамічний діапазон.

На основі проведеного об'єктивного та суб'єктивного аналізу здійснюються висновки, щодо технологій, які застосовує звукорежисер в обраній фонокомпозиції. Технологічний аналіз визначає наступні технології, що були задіяні при звукозаписі та мікшуванні звукової композиції, а саме: музичний та тембральний баланс, розташування звукових об'єктів (голосів, інструментів) у просторі фонокомпозиції за панорамою, характер та час реверберації (якщо використовується чи є можливість виміряти, вид часової обробки (що використана), визначення ймовірної використаної в процесі звукозапису та мікшування динамічної обробки звуку (виходячи з об'єктивних вимірів динамічного діапазону), чи відповідає динамічний діапазон наявним стандартам в звукозаписі, використання частотної обробки та тембральний частотний баланс композиції.

Естетичний аналіз містить висновки щодо стилю та жанру твору, драматургії, програмності (симфонії) або сценарію (якщо є), основних завдань, центральної ідеї, сюжету, завязки та розвязки, характеристик персонажів й т.п., відповідність аранжування фонокомпозиції й технологій мікшування музичному стилю, загальний музичний баланс.

Другий етап – вибірковий (одномоментний, частковий аналіз обраних фрагментів фонограми), дозволяє визначити об'єктивні та суб'єктивні характеристики фонокомпозиції дискретно, послідовно за ходом руху в певні моменти або проміжки часу. Даний етап починається з аналізу звукозапису та вибору часових точок (маркерів) щодо підтвердження або спростування зроблених раніш висновків (припущень) про творчо-технологічні дії звукорежисера, а також відповідність характеру звучання художній критиці, художньому опису аудіовізуального твору.

Наступним етапом є здійснюється об'єктивний та суб'єктивний аналіз обраних фрагментів фонокомпозиції за допомогою яких робляться уточнюються висновки щодо творчо-технологічних дій звукорежисера (обробки, панорами, музичного та частотно-тембрального балансу) та їх естетичного значення. Естетичний аналіз обраного фрагменту оперує такими висновками, як відповідність технічних та технологічних вирішень звукорежисера стилю, жанру, драматургії обраного твору й т.п.

Третій етап аналізу - загальні висновки. Загальні висновки здійснюються щодо суб'єктивної та об'єктивної якості звуку фонограми, музичний баланс, відповідність жанру і стилю, аудіовізуальному образу, а також чи зміг

звукорежисер підкреслити та донести до слухача ідею автора та виконавців твору, охарактеризувати естетичну та культурну цінність аудіовізуальної фонокомпозиції.

Тема 45-46. Театральна звукорежисура. Саунд-дизайн.

Театральна звукорежисура - формування звукового образу спектаклів: підготовка й відтворення фон-бібліотек, музики, шумів; запис і монтаж фонограм відповідно до задуму режисера тощо.

Театральна звукорежисура – один із найбільш ранніх напрямків у звукорежисурі, якою займаються люди, що тісно пов'язані з драматургією та знаються на акустиці театральних залів і специфіці цієї роботи. Вони проводять озвучення театральних дійств, записують і монтують музичні фонограми відповідно до задуму режисера. Звукорежисер театру разом з режисером-постановником заздалегідь складають звукову партитуру вистави, підбирають необхідні компоненти звуку, формуючи звуковий образ – сукупність елементів, що створюють у слухача за допомогою асоціацій уявлення реалії подій, що відбуваються на сцені, життєву правдоподібність, характер театрального персонажу.

Професія звукорежисера в театрі набула актуальності з появою звукової техніки: мікрофонів, мікшерних пультів, підсилювачів, гучномовців, засобів мультимедіа тощо. Це дозволило удосконалити і спростити методи звукового оформлення спектаклю.

З появою звукотехнічного оснащення почали залучати музичну фонограму, з'явилася можливість ввести у спектакль запис мови, зроблений за допомогою мікрофонів. Завдання звукового оформлення стало більш творчою і цікавою роботою з безмежними можливостями експериментувати, хоча, звичайно, усе залежить від наявності звукотехнічного обладнання того чи іншого театру.

Головні завдання звукорежисера драматичного театру включають у себе:

- організацію музичного, шумового та звукотехнічного оформлення театральньо-видовищного дійства на основі творчого задуму режисера-постановника і композитора;
- запис театральних шумів, мови і музики;
- звуковий супровід вистави за допомогою звукотехніки.

Саунд-дизайн - Звукове оформлення заставок, реклам, анонсів; загалом створення звукового образу телеканалу, конкретної програми, відео ігор тощо.

6.2. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	денна форма навчання					заочна форма навчання						
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі					
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивід. заняття		Самос. робота	Лекції	Семінари	Практичні	Індивід. заняття	Самос. робота
МОДУЛЬ 1												
Тема 1-3. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	16				12	4	16				4	12
Тема 4-6. Основи стереофонії.	22				18	4	22				5	17
Тема 7-9. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр. Частотна характеристика.	22				18	4	22				5	17
Всього модуль 1	60				48	12	60				14	46
Диференційований залік												
МОДУЛЬ 2												
Тема 10-12. Акустика. Захист від акустичних шумів. Моделювання акустики.	20				16	4	20				4	16
Тема 13-15. Підсилювачі. Техніка безпеки при роботі із звуковим обладнанням.	20				16	4	20				5	15
Тема 16-18. Формування аудіо бібліотек. Робота з мультитреком. Методи роботи з комутацією.	20				16	4	20				5	15
Всього модуль 2	60				48	12	60				14	46
Іспит												
МОДУЛЬ 3												
Тема 19-20. Концертний комплекс. Види концертних комплексів.	20				16	4	20				4	16
Тема 21. Технічний райдер. Формування технічного райдеру.	20				16	4	20				4	16
Тема 22-23. Мікшерний пульт, як головна ланка звукового тракту. Устрій та функції мікшерного пульта.	20				16	4	20				4	16
Всього 3 модуль	60				48	12	60				12	48
Диференційований залік												
МОДУЛЬ 4												
Тема 24-25. Вхідні лінійки пультів: передпідсилювач,	30				16	14	30				4	26

еквалайзери, комутація і допоміжні посилення сигналів. Майстер-секція.											
Тема 26. Види мікшерних пультів: аналогові, цифрові, студійні, концертні, театральні, для радіомовлення.	30			16	14	30				4	26
Тема 27. Підгрупи і майстер-секція мікшерних пультів.	30			16	14	30				4	26
Всього модуль 4	90			48	42	90				12	78
Диференційований залік											
МОДУЛЬ 5											
Тема 28. Цифрова обробка звукових сигналів.	30			16	14	30				4	26
Тема 29-30. Мікрофон. Призначення і види мікрофонів.	30			16	14	30				4	26
Тема 31-33. Діаграма спрямованості мікрофонів. Правила поводження з мікрофонами. Частотні характеристики мікрофонів.	30			16	14	30				4	26
Всього модуль 5	90			48	42	90				12	78
Диференційований залік											
МОДУЛЬ 6											
Тема 34. Формування звукового балансу.	30			16	14	30				4	26
Тема 35-36. Акустичні системи. Види акустичних систем.	30			16	14	30				4	26
Тема 37. Типи роз'ємних з'єднань.	30			16	14	30				4	26
Всього модуль 6	90			48	42	90				12	78
Іспит											
МОДУЛЬ 7											
Тема 38. Робота звукорежисера з живим звуком.	20			10	10	20				4	16
Тема 39. Пристрої обробки звукових сигналів.	20			10	10	20				4	16
Тема 40-41. Зведення звуку. Мастерінг.	20			12	8	20				4	16
Всього модуль 7	60			32	28	60				12	48
Диференційований залік											
МОДУЛЬ 8											
Тема 42-43. Засоби виразності звукорежисури. Стилїстика звучання музичного твору.	20			10	10	20				4	16
Тема 44. Творчо-технологічний аналіз фонокомпозиції.	20			10	10	20				4	16
Тема 45-46. Театральна звукорежисура. Саунд-дизайн.	20			12	8	20				4	16
Всього модуль 8	60			32	28	60				12	48
Іспит											
Всього	570			352	218	570				100	470

7. Організація аудиторної роботи

організація аудиторної роботи	денна форма	заочна форма
Тема 1-3. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	12	4
Тема 4-6. Основи стереофонії.	18	5
Тема 7-9. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр. Частотна характеристика.	18	5
Тема 10-12. Акустика. Захист від акустичних шумів. Моделювання акустики.	16	4
Тема 13-15. Підсилювачі. Техніка безпеки при роботі із звуковим обладнанням.	16	5
Тема 16-18. Формування аудіо бібліотек. Робота з мультитреком. Методи роботи з комутацією.	16	5
Тема 19-20. Концертний комплекс. Види концертних комплексів.	16	4
Тема 21. Технічний райдер. Формування технічного райдеру.	16	4
Тема 22-23. Мікшерний пульт, як головна ланка звукового тракту. Устрій та функції мікшерного пульта.	16	4
Тема 24-25. Вхідні лінійки пульта: передпідсилювач, еквалайзери, комутація і допоміжні посилення сигналів. Майстер-секція.	16	4
Тема 26. Види мікшерних пульта: аналогові, цифрові, студійні, концертні, театральні, для радіомовлення.	16	4
Тема 27. Підгрупи і майстер-секція мікшерних пульта.	16	4
Тема 28. Цифрова обробка звукових сигналів.	16	4
Тема 29-30. Мікрофон. Призначення і види мікрофонів.	16	4
Тема 31-33. Діаграма спрямованості мікрофонів. Правила поводження з мікрофонами. Частотні характеристики мікрофонів.	16	4
Тема 34. Формування звукового балансу.	16	4
Тема 35-36. Акустичні системи. Види акустичних систем.	16	4
Тема 37. Типи роз'ємних з'єднань.	16	4
Тема 38. Робота звукорежисера з живим звуком.	10	4
Тема 39. Пристрої обробки звукових сигналів.	10	4
Тема 40-41. Зведення звуку. Мастерінг.	12	4
Тема 42-43. Засоби виразності звукорежисури. Стилїстика звучання музичного твору.	10	4
Тема 44. Творчо-технологічний аналіз фонокомпозиції.	10	4
Тема 45-46. Театральна звукорежисура. Саунд-дизайн.	12	4
Всього	352	100

8. Організація самостійної роботи

Теми самостійної роботи	денна форма	заочна форма
Тема 1-3. Предмет, мета та завдання курсу. Звук. Від зародження до сприйняття.	4	12
Тема 4-6. Основи стереофонії.	4	17

Тема 7-9. Гучність та динаміка звуку. Основи теорії звуковисотності. Тембр. Частотна характеристика.	4	17
Тема 10-12. Акустика. Захист від акустичних шумів. Моделювання акустики.	4	16
Тема 13-15. Підсилювачі. Техніка безпеки при роботі із звуковим обладнанням.	4	15
Тема 16-18. Формування аудіобібліотек. Робота з мультитреком. Методи роботи з комутацією.	4	15
Тема 19-20. Концертний комплекс. Види концертних комплексів.	4	16
Тема 21. Технічний райдер. Формування технічного райдеру.	4	16
Тема 22-23. Мікшерний пульт, як головна ланка звукового тракту. Устрій та функції мікшерного пульта.	4	16
Тема 24-25. Вхідні лінійки пульта: передпідсилювач, еквалайзери, комутація і допоміжні посилення сигналів. Майстер-секція.	14	26
Тема 26. Види мікшерних пульта: аналогові, цифрові, студійні, концертні, театральні, для радіомовлення.	14	26
Тема 27. Підгрупи і майстер-секція мікшерних пульта.	14	26
Тема 28. Цифрова обробка звукових сигналів.	14	26
Тема 29-30. Мікрофон. Призначення і види мікрофонів.	14	26
Тема 31-33. Діаграма спрямованості мікрофонів. Правила поводження з мікрофонами. Частотні характеристики мікрофонів.	14	26
Тема 34. Формування звукового балансу.	14	26
Тема 35-36. Акустичні системи. Види акустичних систем.	14	26
Тема 37. Типи роз'ємних з'єднань.	14	26
Тема 38. Робота звукорежисера з живим звуком.	10	16
Тема 39. Пристрої обробки звукових сигналів.	10	16
Тема 40-41. Зведення звуку. Мастерінг.	8	16
Тема 42-43. Засоби виразності звукорежисури. Стилїстика звучання музичного твору.	10	16
Тема 44. Творчо-технологічний аналіз фонокомпозиції.	10	16
Тема 45-46. Театральна звукорежисура. Саунд-дизайн.	8	16
Всього	218	470

9. Методичні рекомендації.

Студент підбирає собі музичний матеріал (фонограму) і робить її докладний аналіз з точки зору звукорежисера, тобто оцінює якість фонограми, проводить її амплітудно-частотний аналіз, спектральний аналіз, гоніометричний і кореляційний аналізи, аналіз балансу між окремими інструментами (вокалом) тощо. Вищезгаданий аналіз музичного матеріалу повинен проводитися за допомогою приладів (програмного забезпечення для ПК), передбачених учбовою програмою, а також використовуючи індивідуальні слухові якості студента і його

особисте сприйняття того або іншого звукового матеріалу.

Студент повинен передбачити можливість докладного аналізу за допомогою альтернативних засобів (програмного забезпечення для ПК), передбачених для цієї цілі.

10. Індивідуальна робота

Звукорежисура є однією з ключових дисциплін у циклі професійної підготовки здобувачів, на якому відбувається формування технічних звукозаписувальних, звуко-накопичувальних навичок, культури мислення і мотивації до професійної діяльності майбутнього звукорежисера в умовах студії звукозапису, концертного майданчику, сцени та ін.

Індивідуальна робота є видом індивідуальної діяльності викладача і студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Це вид науково-дослідної роботи студента (творчий проект), яка містить елементи дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Творча робота у межах навчальної програми курсу виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час індивідуальних та самостійних занять і охоплює кілька тем у межах одного модуля.

На індивідуальних заняттях здобувачі освіти отримують знання про звукорежисерські традиції та накопичують досвід знаних майстрів звукорежисури. Втілюють узагальнений звукорежисерський досвід у своїй професійній діяльності. Користуються звуковим обладнанням. Здійснюють обслуговування обладнання. Накопичують навички процесу звукозапису в умовах навчальної студії. роботи зі звуковим обладнанням. дрібного ремонту звукозаписувальної периферії.

11. Орієнтовні питання до іспиту (заліку):

1. Визначте особливості роботи з динамічними мікрофонами для вокалу (сольний естрадний, ансамблевий, народний) у концертній діяльності.
2. Які пристрої обробки звуку ви знаєте? Класифікуйте пристрої обробки звуку за принципом обробка або ефект.
3. Наведіть приклади модельного ряду динамічних мікрофонів характерних для естрадного вокалу.
4. Охарактеризуйте такі поняття як ФОН, deley system, front fill, mains.
5. Види концертних локацій та їх акустично-просторові особливості.
6. Визначте особливості роботи конденсаторних мікрофонів у концертній діяльності.
7. Визначте основні критерії роботи звукорежисера у контексті масштабних концертних комплексів.
8. Охарактеризуйте такі поняття у концертній звукорежисурі як «aux», «pre aux» та «post aux».
9. Охарактеризуйте основні принципи застосування лінійних масивів та граун стеку.
10. Методи застосування динамічних мікрофонів у концертній діяльності.

11. Загальна характеристика роботи з моніторними лініями та їх різновиди.
12. Охарактеризуйте такі поняття як «технічний райдер» та «input list» у концертній звукорежисурі.
13. Основні принципи формування технічного райдеру. Наведіть власний приклад.
14. Наведіть приклади модельного ряду інструментальних мікрофонів характерних для концертної діяльності.
15. Визначте особливості роботи з мікрофонами для музичних інструментів у концертній діяльності.
16. Охарактеризуйте властивості роботи мікшерного пульта. Різновиди мікшерних пультів.
17. Що таке концертний комплекс? Види концертних комплексів.
18. Методи проведення саундчеку естрадного вокально інструментального колективу. Наведіть власний приклад.
19. Що таке чутливість мікрофону? Які різновиди чутливості мікрофону бувають? На що впливає чутливість мікрофону?
20. Особливості застосування цифрових мікшерних консолей у концертній звукорежисурі.
21. Особливості застосування аналогових мікшерних консолей та цифрових мікшерних консолей у концертній звукорежисурі.
22. Основні критерії акустичних властивостей концертних залів епохи модернізму та постмодернізму.
23. Що таке технічний райдер. Основні принципи формування технічного райдеру.
24. Охарактеризуйте такі поняття як малий, середній, великий концертний комплекс.
25. Охарактеризуйте такі поняття як активні, пасивні акустичні системи та назвіть пріоритети застосування у концертній звукорежисурі. Наведіть власний приклад.
26. Охарактеризуйте специфіку налаштування мікрофонних радіо систем.
27. Охарактеризуйте послідовність підключення, налаштування середніх концертних комплексів. Наведіть власний приклад.
28. Основні методи уникнення зворотнього зв'язку (фідбеку) на сцені.
29. Види мікрофонів та їх принципи застосування у концертній звукорежисурі.
30. Що таке еквайзер? Різновиди еквайзерів та методи застосування у концертній звукорежисурі.
31. Охарактеризуйте такі поняття у концертній звукорежисурі як «компресор», «лімітер», «aux».
32. Що таке Gait? Принципи застосування Gait у концертній звукорежисурі.
33. Дайте визначення таких понять як Back line, кроссовер, feedback.
34. Наведіть приклади мікшерних консолей характерних для роботи на середніх та великих концертних комплексах.
35. Охарактеризуйте види концертних FX процесорів для естрадного та академічного вокалу.

36. Види мікрофонів та їх принципи застосування у концертній звукорежисурі.
37. Охарактеризуйте такі поняття як малий, середній, великий концертний комплекс.
38. Основні принципи формування технічного райдеру.
39. Що таке еквайзер? Різновиди еквайзерів та методи застосування у концертній звукорежисурі.
40. Дайте визначення таких понять як tap deley, FОН, front fill, feedback.
41. Охарактеризуйте основні принципи роботи «лінійних масивів».
42. Як охарактеризувати звукове вирішення певного аудіовізуального твору засобами творчого й технологічного аналізу?
43. Які жанри аудіовізуальних творів Ви знаєте?
44. Які семантичні та естетичні функції музики та мови, шумів Ви знаєте?
45. Охарактеризуйте основні творчі функції звукорежисера в театральній та
46. концертній діяльності.
47. Мистецтво роботи звукорежисера з авторами, режисерами та виконавцями в театральній та концертній діяльності, зазначте основні позиції.
48. Як проводити практикум творчо-технологічного аналізу аудіовізуального твору мистецтва за заданими параметрами, охарактеризуйте основні позиції.
49. Охарактеризуйте процес вивчення й опрацювання методів та засобів художньої виразності в творчій діяльності звукорежисера за заданими
50. параметрами.
51. Як проводити практикум суб'єктивно-об'єктивного аналізу твору мистецтва за заданими параметрами, охарактеризуйте основні позиції.
52. Охарактеризуйте основні етапи та принципи – художні принципи створення звукової експлікації та творчі вимоги до якості фонограм, художнє озвучення концерту, вистави чи дійства.

12. Методи навчання

- вербальний метод (пояснення);
- емпіричний метод (показ);
- репродуктивний (відтворення студентами педагогічних і методичних прийомів, проілюстрованих викладачем);
- репродуктивно-варіативний (поєднання студентом запропонованих викладачем прийомів з іншими формами й методами музично-виконавської та педагогічної діяльності);
- креативний, творчий (створення студентами оригінальних варіантів інтерпретації вправ і творів; нестандартний підхід до розв'язання педагогічних ситуацій; опанування навичками педагогічної імпровізації);
- проблемно-пошуковий (самостійний пошук студентом засобів і способів розв'язання проблемних ситуацій у процесі виконання навчальних і педагогічних завдань);
- інтеграції (акумуляція і синтез знань з різних фахових дисциплін у процесі вирішення виконавських і педагогічних завдань).

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle -інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти;

програмне забезпечення для зведення та мікшування звуку:

Cubase FL studio

застосування елементів звукового обладнання таких як:

мікрофони, мікшерні пульти, акустичні системи,

прилади обробки звуку ефект-процесори.

Програмне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
- Положення про кваліфікаційну роботу студента
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Методичні вказівки та рекомендації
- Наукова, навчальна та методична література
- Наочність

14. Рекомендована література

14.1. Основна

1. Бут О.В. Звук як компонент образної структури фільму [Текст] : дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.04 / Бут Оксана Василівна; Київський національний ун-т театру, кіно і телебачення ім. І.К.Карпенка-Карого. - К., 2007. - 196 с. – читати с.56-99
2. Бут О.В. Звук як компонент образної структури фільму [Текст] : дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.04 / Бут Оксана Василівна; Київський національний ун-т театру, кіно і телебачення ім. І.К.Карпенка-Карого. - К., 2007. - 196 с. – читати с.109-151
3. Бут О. Діалог класичного і модерного напрямів у звукорежисурі (До питання визначення професії). Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого : збірник наукових праць. Київський нац. ун-т театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого; редкол.: О. І. Безгін (голова) та ін. Київ, 2018. Вип. 22. С.112–119.

4. Бут О. В. Творча аранжировка звукового поля в просорових системах. Мистецтвознавчі записки. 2015. Вип. 28. С. 195–204
5. Денисюк Ж. З. Масова культура як чинник трансформування національно-культурної ідентичності в умовах глобалізації : дис. ... канд. культурології : Нац. акад. кер. кадрів культури і мистец. Київ, 2010. 214 с.
6. Денисюк Ж. З. Постфольклор інтернет-комунікації в аксіологічному вимірі : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 384 с.
7. Дяченко В.В. Визначення творчої діяльності звукорежисера // Матеріали 8 Міжнародної наукової творчої конференції. Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології. НАКККіМ, К., 2015 р., 135-137с.
8. Дяченко В. В. Творча діяльність українських звукорежисерів другої половини ХХ – початку ХХІ століття: теорія, історія, практика. НАКККіМ України 2018р. 361с.
9. Дяченко В. В. Виникнення і розвиток мистецьких технологій в звукорежисурі // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: Наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. У 2-х т. Т.1 : Вип. 18. Рівне: РДГУ, 2012. С. 190–195.
10. Дяченко В. В. Інтерпретація у творчості звукорежисера та її ознаки в музичному звукозаписі // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв [Мистецтвознавство: № 2]: зб. наук. пр. / за ред. В. Я. Даниленка. Харків: ХДАДМ, 2017. С. 132–135.
11. Дяченко В. В. Мистецькі та естетичні категорії в звукорежисурі // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. – Вип. 9. – Київ: Міленіум, 2010. С. 181–187.
12. Дяченко В. В. Теорія фонокомпозиції як мистецька технологія // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв [Мистецтвознавство: № 2]: зб. наук. пр. / за ред. В. Я. Даниленка. – Харків: ХДАДМ, 2012. С. 132–135.
13. Дяченко В. В. Формування уявлень про музичний звук (історичний екскурс) // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. – Вип. 9. – Київ: Міленіум, 2006. С. 74–81.
14. Звукотехнічна апаратура : термінологічний словник, видання перше / розроб. та укладач В. В. Дяченко. Київ : SWIFT&STRIGUNOW, 2020. 24 с.
15. Овсянніков В. Г. Критерії концертного звуку в сучасній популярній музиці // Сучасний культурний простір у мистецтвознавчому дискурсі: Зб. матеріалів Міжн. дистанц. наук.-практ. конф. Київ : НАКККіМ, 2019. С. 193–195.
16. Схемотехніка високоякісного звуковідтворення/ М. Є. Сухов, С. Д. Бать, В. В. Колосов, О. Г. Чупаков. – К.: Техніка, 1992. - 127 с.
17. Черевко К. П. Електронна музика як феномен культурно-цивілізаційних процесів ХХ – початку ХХІ століття (до питання методології аналізу) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Львів, 2012. 20 с
18. Желєзняк С. Місце звуку в сучасній аудіовізуальній культурі. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали Міжнар. наук. конф. (18–19 листопада 2021 р.). Під ред. проф. В. М. Шейка та ін. Харків :

- ХДАК, 2021. С. 16–17.
19. Железняк С. Теоретичні підходи до вивчення сучасної аудіовізуальної культури. Наукова весна 2021. Культура і мистецтво в сучасному світі : І Всеукраїнський форум молодих вчених : зб. Матеріалів форуму (Київ, 28 травня 2021 р.). МОН України; Рада молодих учених при МОН України; Рада молодих вчених КНУКіМ; Рада молодих вчених ХНУМ ім. І. П. Котляревського. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. С. 46–47.
 20. Железняк С. В. Звукозоровий образ в сучасній аудіовізуальній культурі як явище та предмет наукових праць. Генеза ідей і динаміка розвитку екранних мистецтв : колект. монографія. Київ : Видав. Центр КНУКіМ, 2019. Т. 8. С. 60–82.
 21. Железняк С. В. Особливості використання звуку в сучасному телебаченні і мультимедіа. Художня культура. Актуальні проблеми. 2019. Вип. 15. Ч. 2. С. 22–27.
 22. Маковій Т. О. Творча та педагогічна діяльність вітчизняних звукорежисерів (на прикладі творчості заслуженого працівника культури України звукорежисера Леоніда Мороза) : дип. робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» : 8.02020101 / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККіМ, 2013. 129 с.
 23. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії. Львів; Вашингтон : Видавництво Українського Католицького Університету, 2003. 288 с.
 24. Мащенко І. Г. Термінологічний словник основних понять і виразів : телебачення, радіомовлення, кіно, відео, аудіо : енциклопедія електронних масмедіа : в 2 т. Т. 2. Запоріжжя : Дике Поле, 2006. 511 с.
 25. Мащенко І. Г. Всесвітній відеоаудіолітопис : дати, події, факти, цифри, деталі, коментарі, персоналії : енциклопедія електронних масмедіа : в у 2 т., Т. 1. Запоріжжя : Дике Поле, 2006. 384 с.
 26. Мистецькі технології та звукорежисура у драматичному театрі. Наукова періодика України : веб-сайт. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P2_1DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/tsm_2013_3_18.pdf
 27. Філіп Ньюелл. Книга Мастеринг. Погляд зсередини. Комора., Україна 2015, 200 с.
 28. Ньюзум Ерік. Гучніше! Як створювати круті подкасти. Вид-во Vivat, 2022, 336с.
 32. Ньюэлл Ф. Р. Мастеринг : погляд зсередини / ред. О. Кравченко; пер. О. Кравченко. Київ : Комора, 2015. 200 с.
 29. Основи звукорежисури : навч. посіб. Ч. I. / ред. Н. Д. Белявіна. Київ : НАКККіМ, 2011. 84 с
 30. Павлова О. Ю. Номо Pictor та культурна практика образу в концепції Готфріда Бьома. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 3. С. 8–14.
 31. Л. Рязанцев. Навчальний посібник «Звукорежисура», Наукової бібліотека

КНУКіМ «12+ книг 2015 року»

- 32.Рязанцев Л. Звукорежисура: навч. посіб.Київ : ДАКККіМ, 2009. 144
- 33.Степурко В. І. Основи музичної композиції : Навчальний посібник Київ : НАКККіМ, 2011. 152 с.
- 34.Трач Ю. В. Цифрові технології у культурі сучасного суспільства : дис. ... д-ра культурології : 26.00.01. Київ. нац. ун-т культури і мистец. Київ, 2021. 542 с.
- 35.Ужинський М.Ю. Сценофонія як культурно-мистецький феномен: дис. ... канд. миств: 26.00.01. Київ, 2021. 225 с.
- 36.Українська музична культура. Музика української діаспори. Сергій Борткевич. Олександр Кошиць. Микола Фоменко. Михайло Гайворонський. Василь Безкоровайний. Юрій (Джордж) Фіала. Ігорь Соневицький. Мар'ян Кузан. Вірко Балей. Андрій Гнатишин. Classical music : веб-сайт. URL: <http://classicalmusic.uoi.ua/text/9039680/>
- 37.Хренов Д. Роль звукорежисури в становленні та розвитку українського кіно та телемистецтва., Вісник КНУКіМ Серія «Мистецтвознавство», 2018
- 38.Цифрова обробка аудіо- та відеоінформації у мультимедійних системах. П. Ф. Олексенко та ін. Київ : Наукова думка, 2014. 151 с.
- 39.Шип В.С. Музична форма від звуку до стилю : навч. посібник. -К. : Заповіт, 1998.
- 40.Шустов С. Л. Електронна музика в системі студійних жанрів: автореф дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 “Музичне мистецтво” / С. Л. Шустов. Одеса, 2012. 16 с.
41. Hoeg W., Christensen L., Walker R. Subjective assessment of audio quality – the means and methods within the EBU. EBU : web-site. URL: https://tech.ebu.ch/docs/techreview/trev_274-hoeg.pdf (date of treatment: 21.02.18).
- 42.Janusz Urbański. Discogs : web-site. URL: <http://www.discogs.com/artist/792181-Janusz-Urbański> (date of treatment: 21.02.18).
- 43.Kurt Munkacsi. Discogs : web-site. URL: <http://www.discogs.com/artist/224855-Kurt-Munkacsi> (date of treatment: 21.02.18).
- 44.Leinsdorf E. The Composer's Advocate : A Radical Orthodoxy for Musicians. The Composer's Advocate. New Haven : Yale University Press, 1982. 224 p.
- 45.Maycock R. Glass : A Biography of Philip Glass. London : Sanctuary Publishing, 2003. 191 p.
- 46.Petersen G. Neumann Celebrates 75 Years. Mix Professional Audio & Music Production : web-site. URL: <http://www.mixonline.com/news/news-articles/neumanncelebrates-75-years/425318>.
- 47.Quantrill P. Karajan – A God among Conductors. Gramophone : web-site. URL: <http://www.gramophone.co.uk/feature/karajan-a-god-among-conductors-gramophonejanuary-2008-by-peter-quantrill>.
- 48.ІЕС 60268-4(2014) : Обладнання звукових систем. Часть 4. Мікрофони.ФГУП «СТАНДАРТИНФОРМ» : веб-сайт. URL: <http://www.gostinfo.ru/catalog/Details/?id=5389581>

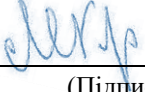
14.2. Допоміжна

1. Белявіна Н. Д. Методологія та методика викладання фахових мистецьких

- дисциплін : підручник / Н. Д. Белявіна. - К. : НАКККіМ, 2015. – 250 с.
2. Брайченко Т. Ф. Музична інтерпретація : хрестоматія. Київ : НАКККіМ, 2011. 92 с.
 3. Брунь С. Найуспішніші звукорежисери – колишні музиканти. Gazeta.ua : вебсайт. URL: http://gazeta.ua/articles/money-newspaper/_najuspishnishi-zvukorezhiserimdash-kolishni-muzikanti/118728 (дата звернення: 21.02.18).
 4. Будинок звукозапису НРКУ. Мій дім Україна : веб-сайт. URL: <http://mydim.ua/companies/music/home-recording-NRCU/> (дата звернення: 21.02.18).
 5. Будинок звукозапису Українського радіо. Українське радіо : веб-сайт. URL: http://www.nrcu.gov.ua/Bud_zvuk
 6. Грищенко В. І. Композиція та комп'ютерне аранжування. Київ : НАКККіМ, 2016. 500 с
 7. Десятник Г.О. Бадіон С.В. Професія: звукорежисер кіно і телебачення., тексти лекцій. – Київ, Інститут журналістики КНУ, 2019. – 69 с.
 8. Жукова Н. А. Інтерпретація як компонент музичної творчості : естетичний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філософ. наук : 09.00.08. Київ, 2003. 14 с
 9. Зінська Т. В. Музично-виконавське мистецтво в соціо-культурному просторі України кінця ХХ – початку ХХІ століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2011. 18 с.
 10. Киевский дом звукозаписи главного управления информации Министерства культуры УССР. Ф. № 4915, оп. № 1, ед. хр. № 6, 72 арк.
 11. Кияновська Л. О. Українська музична культура : навч. посіб. Львів : Тріада плюс, 2009. 356 с.
 12. Клименко І. Дискографія української автентичної етномузики : проблеми першопрохідця. Вісник львів. ун-ту. Серія філол. 2010. № 43. С. 272–293.
 13. Колесник О. С. Феномен інтерпретації в художній культурі : монографія. Київ : НАКККіМ, 2014. 264 с.
 14. Куш Є. В. Електромузичний інструментарій як еволюційний фактор музичної культури ХХ – початку ХХІ століть : дис. ... канд. мистецтвознав. : 26.00.01 / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2013. 200 с.
 15. Лішафай О. О. Саунд-дизайн і музична драматургія, кіно та телебачення. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. Київ, 2015. Вип. 35. С. 177–187.
 16. Мащенко І. Г. Всесвітній відео-аудіо-літопис: дати, події, факти, цифри, деталі, коментарі, персоналії: енциклопедія електронних мас-медіа: у 2 т. Т. Запоріжжя : Дике Поле, 2006. 384 с
 17. Ньюелл Ф. Мастеринг: погляд зсередини / пер. з англ. О. Кравченко, О. Науменко, А. Субботіна. Київ : Комора, 2015. 200 с.

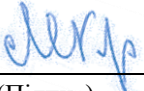
Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н.р.
зі змінами (оновлена загальна кількість годин навчальної дисципліни, у
тому числі години індивідуальної і самосійної роботи, уточнені методи
роботи та форми контролю знань).
протокол № 1 від 25 серпня 2021р.

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

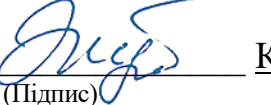
Робоча програма перезатверджена на 2022 / 2023 н.р.

зі змінами (оновлено список рекомендованих джерел на основі рішення
Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від
21.06.2022 про історико-культурну складову освітнього процесу).
протокол № 1 від 30 серпня 2022 р

Завідувач кафедри Краснитський М.М.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 2023 / 2024 н.р.

зі змінами (затвердження виконуючим обов'язки завідувача кафедри наказ №
200-К від 31 серпня 2023р.)
Протокол № 2 від 01 вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри Карпенко-Боднарук Ж.Л.
(Підпис) (Прізвище, ініціали)